

BELEIDSPLAN NEDERLANDSE GEREFORMEERDE KERKEN

2024-2029

Inhoudsopgave

1. Visie en missie van de Nederlandse Gereformeerde Kerken	3
2. Structuur	3
3. Rechtsvorm	3
4. Handelsregister	4
5. Doelstelling	4
6. Het beleidsplan	4
7. Werkzaamheden	5
8. De organisatie van de plaatselijke kerk	5
9. De werving van fondsen	6
10. Het beheer en de besteding van middelen	6
11. Toezicht op verkrijging, beheer en besteding van middelen	8
12. Vermogensbeheer	9
13. Beloning en vergoedingen	9
14. Bestemming liquidatiesaldo	9

1. Visie en missie van de Nederlandse Gereformeerde Kerken

De Nederlandse Gereformeerde Kerken is een gereformeerd kerkgenootschap, in 2023 ontstaan door hereniging van de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt) en de Nederlands Gereformeerde Kerken.

De Nederlandse Gereformeerde Kerken weten dat ze bestaan dankzij Gods genade. Zijn Geest verbindt de kerken in één geloof: het geloof in Jezus Christus, Gods Zoon, als onze Heer. In elke plaatselijke kerk deelt en viert de gemeente dit geloof, in kerkdiensten en daarbuiten, in de verwachting van Gods koninkrijk. De kerken staan in de traditie van de Reformatie: ze aanvaarden de Bijbel als Gods betrouwbare en gezaghebbende Woord.

2. Structuur

Plaatselijk

De Nederlandse Gereformeerde Kerken vormen een kerkgenootschap waarin ruim 300 zelfstandige plaatselijke kerken (gemeenten) zijn verenigd, alle gevestigd in Nederland, met in totaal ruim 130.000 leden. De plaatselijke kerken worden doorgaans aangeduid als “Nederlandse Gereformeerde Kerk te <plaatsnaam>”, “NGK te <plaatsnaam>” of “NGK <plaatsnaam, naam kerkgebouw>”.

Regionaal en landelijk

De kerken in een bepaald geografisch gebied vormen gezamenlijk een regio. De kerken in een regio komen ten minste driemaal per jaar (door middel van afgevaardigden) bijeen in een regionale vergadering.

Als regel komen de kerken eens in de drie jaar (door middel van afgevaardigden vanuit de regionale vergaderingen) in een synode bijeen, en voorts zo vaak als in de Kerkorde (KO) of de daarop gebaseerde regelingen is bepaald.

De synode fungeert ook als instantie voor hoger beroep, zoals in de KO omschreven.

De regionale vergaderingen en de synode kunnen commissies en kerkelijke instellingen benoemen die uitvoering geven aan haar beleid en nieuwe besluitvorming voorbereiden.

3. Rechtsvorm

Wettelijk kader

In artikel 2:2 BW (artikel 2 van Boek 2 Burgerlijk Wetboek) is bepaald dat kerkgenootschappen, alsmede hun zelfstandige onderdelen en lichamen waarin zij zijn verenigd, naar hun aard rechtspersoonlijkheid bezitten. Zij worden geregeerd door hun eigen statuut, voor zover dit niet in strijd is met de wet. In datzelfde artikel 2:2 is ook bepaald dat de overige bepalingen van Titel 1 (algemene bepalingen) op deze rechtspersonen niet van toepassing zijn. Dat betekent o.a. dat de vereisten die zijn verbonden aan het ontstaan van rechtspersonen niet gelden voor kerkgenootschappen. Het ontstaan of bestaan van een kerkelijke rechtspersoon kan bijvoorbeeld niet worden aangetoond met een notariële akte.

Het eigen kerkelijk recht, dat tot uitdrukking komt in de kerkorde (KO) alsook in plaatselijke, regionale en landelijke kerkelijke regelingen en besluiten, vormt het statuut van de kerken in de zin van artikel 2:2 BW.

Rechtspersoonlijkheid plaatselijke kerk, gezamenlijke kerken en kerkelijke instellingen

Op grond van artikel 2:2 BW komt rechtspersoonlijkheid toe aan de plaatselijke kerken, de regionale vergaderingen waarin de kerken zijn verenigd, en de gezamenlijke Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Een regionale vergadering of een synode kan voor een bepaalde taak een kerkelijke instelling in het leven roepen. Ook deze bezit als zelfstandig onderdeel van de gezamenlijke kerken rechtspersoonlijkheid overeenkomstig Nederlands recht.

Vertegenwoordiging

Ten behoeve van het burgerlijk rechtsverkeer worden een plaatselijke kerk, een regionale vergadering of de gezamenlijke Nederlandse Gereformeerde Kerken in en buiten rechte vertegenwoordigd door een commissie van ten minste twee personen die daartoe door de kerkenraad, regionale vergadering of synode bij instructie of bij schriftelijk besluit is aangewezen en gevolmachtigd.

4. Handelsregister

De gezamenlijke Nederlandse Gereformeerde Kerken zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, onder nummer 92008542 (RSIN 865849602). Ook de plaatselijke kerken zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, onder een eigen nummer.

5. Doelstelling

De Nederlandse Gereformeerde Kerken zijn gericht op de voortgang van haar missie, waartoe continuïteit en daarmee het voortbestaan van het kerkverband noodzakelijk is. Er is geen winst oogmerk noch is sprake van een winststreven; de kerken streven slechts naar een sluitende of anderszins verantwoorde exploitatie. Het verschil tussen de verkregen en bestede middelen zal dan ook alleen worden aangewend voor de voortgaande financiering van de in dit plan beschreven activiteiten. Voor het opvangen van eventuele tekorten wordt een continuïteitsreserve aangehouden.

6. Het beleidsplan

Karakter van het plan, tegen de achtergrond van het kerkverband

Het beleidsplan beschrijft de voorgenomen activiteiten van de Nederlandse Gereformeerde Kerken in de komende zes jaar en de manier waarop de kerken aan die activiteiten invulling geven. Het kerkelijk leven is gebouwd – en bouwt nog voort – op de in paragraaf 1 beschreven visie en missie en heeft dus een doorgaand karakter. Dat brengt met zich mee dat de kerkelijke activiteiten en werkzaamheden naar hun aard voor een deel gelijk zijn aan of in ieder geval in lijn liggen met aan

de activiteiten uit de periode hiervoor. Wel verschuiven accenten in de loop der jaren en uiteraard krijgen bepaalde onderdelen in een bepaalde periode meer of minder nadruk.

Uit de kerkelijke structuur volgt dat dit plan slechts de grootste gemene deler kan beschrijven van de activiteiten van en in de plaatselijke Nederlandse Gereformeerde Kerken. Dat neemt niet weg dat alle activiteiten van de plaatselijke kerken passen binnen de aangegeven grondslag.

7. Werkzaamheden

De Nederlandse Gereformeerde Kerken zien zich ook in de periode die dit plan bestrijkt, in ieder geval groeppen tot de volgende activiteiten:

- het houden van samenkomsten op zon- en feestdagen die als eredienst zijn gericht op de eer van God, de verkondiging van zijn Woord en de viering van het heil;
- de regelmatige bediening van de sacramenten (de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal) in openbare kerkdiensten;
- het geven van catechetisch onderwijs aan de jeugd van de gemeente;
- het opleiden van studenten tot het ambt van predikant;
- het bezoeken en bijstaan van zieke en bejaarde leden en van andere leden in moeilijke omstandigheden;
- het verschaffen van hulp aan leden bij financiële moeilijkheden in hun privé- of gezinsleven (levensonderhoud) door middel van diaconale bijstand;
- het onder omstandigheden bijdragen in maatschappelijke en sociale noden door de diaconie;
- de verbreiding van het Evangelie van Jezus Christus in binnen- en buitenland;
- het indien mogelijk stichten van gemeenten;
- het onderhouden en indien nodig (ver)bouwen van kerkgebouwen, dan wel andere gebouwen ten dienste van de kerkelijke gemeenten.

8. De organisatie van de plaatselijke kerk

De leiding van de plaatselijke kerk berust bij de plaatselijke kerkenraad. De kerkenraad vertegenwoordigt de gemeente naar buiten toe en wordt gevormd door de predikant(en) en de ouderlingen, al dan niet samen met de diakenen. De kerkenraad wordt in rechte vertegenwoordigd door voorzitter en scriba (secretaris), al dan niet samen met één of meer andere kerkenraadsleden.

De kerkenraad kan voor een deel van het kerkelijk werk commissies instellen. Een dergelijke commissie ontvangt een duidelijke opdracht en legt verantwoording af aan de kerkenraad. Een commissie kan worden ingesteld met een beperkte taak en tijd, maar ook met een permanente taak (zoals evangelisatie).

De diakenen vormen samen de plaatselijke diaconie. Zij zijn belast met – samengevat – het verlenen van hulp aan hen die dat behoeven, binnen en buiten de eigen gemeente. Die hulp kan bestaan in ondersteuning van leden bij de dagelijkse kosten van het bestaan (levensonderhoud) of bijdragen in maatschappelijke en sociale noden.

9. De werving van fondsen

De gelden die benodigd zijn voor het kerkelijk leven en de in dat kader ontplooiende activiteiten worden voor het overgrote deel samengebracht door vrijwillige bijdragen van de leden van de plaatselijke kerken (zie par. 10). Daarnaast zal incidenteel sprake zijn van legaten of erfstellingen. Een eventuele erfenis zal zo nodig worden aanvaard onder voorbehoud van boedelbeschrijving (beneficiaire aanvaarding).

In sommige kerken vindt verhuur van het kerkgebouw of vergaderruimten plaats. Verhuur geschiedt slechts aan andere kerken en personen ten behoeve van het houden van erediensten en samenkomsten, en aan organisaties en instellingen met een doelstelling van algemeen maatschappelijk of cultureel belang.

De verhuur geschiedt tegen niet-commerciële tarieven. Een eventuele verhuuropbrengst boven de kostprijs komt ten goede aan de exploitatie van de eigen kerk of aan een diaconaal doel.

De gelden die benodigd zijn voor de instandhouding van het kerkelijk samenleven op regionaal en landelijk niveau en voor verplichtingen die de kerken gezamenlijk zijn aangegaan, worden opgebracht door de plaatselijke kerken.

10. Het beheer en de besteding van middelen

De lokale kerken

Plaatselijke Nederlandse Gereformeerde Kerken zijn in vermogensrechtelijke zaken niet onderworpen aan gezag van, noch verantwoording schuldig aan andere kerkelijke organen. Zij zijn volledig bevoegd om zelfstandig te beschikken over de eigen financiële middelen.

De (volwassen) leden van een gemeente zijn gehouden om eraan mee te werken dat de kerk haar werk kan doen. Zij dragen daartoe bij in de voortgang van het kerkelijk werk in algemene zin, en naar vermogen aan de financiële instandhouding van de kerk, voor het financieel onderhoud van haar werkers, het steunen van projecten zowel binnen als buiten de kerk, de zorg van de kerk voor hen (binnen en buiten de kerk) die hulp behoeven en het financieren van de verplichtingen die de kerken samen op regionaal en landelijk niveau zijn aangegaan.

De financiële middelen van een plaatselijke gemeente kunnen in twee categorieën worden onderscheiden:

1. financiële middelen voor instandhouding van de plaatselijke gemeente en voor afdracht aan het regionale en landelijk kerkverband (niet-diaconale doelen)
2. financiële middelen voor diaconale doelen

De belangrijkste uitgaven voor *niet-diaconale doelen* zullen in het algemeen betreffen:

- bekostiging van niet-diaconale kerkelijke taken, traktementen en onkostenvergoedingen van de predikant, salaris en werkgeverslasten van eventuele koster en/of kerkelijk werkers;
- aankoop, nieuwbouw, verbouwing, onderhoud, inrichting, verwarming, verlichting en overige lasten (dan wel huur, verlichting en verwarming) van een kerkgebouw met bijbehorende ruimten en eventueel van een pastorie;
- rente en aflossing van leningen voor de aankoop, nieuwbouw, verbouwing en of onderhoud van kerkgebouw en/of pastorie (en overige aanverwante gebouwen)

- de kosten van de zondagse (en andere) erediensten, en andere kerkelijke bijeenkomsten en vergaderingen, kerkelijk jeugdwerk, missionaire activiteiten, uitgaven van een kerkblad, kosten website of andere communicatiemiddelen, beschikbaar stellen van kerkteléfono c.a. en kosten van algemeen beheer;
- de kosten van activiteiten op bovenlokaal niveau.

De kerkenraad is eindverantwoordelijk voor het bijeenbrengen van de benodigde gelden, het ontwikkelen en vaststellen van het financiële beleid en het beheer van de middelen. Hij legt de gemeente jaarlijks een begroting voor het komende kalenderjaar voor. Veelal wordt ook gewerkt van meerjarenbegrotingen. Het feitelijke beheer van de niet-diaconale financiële middelen en kerkelijke goederen is doorgaans opgedragen aan een plaatselijke Commissie van Beheer. De leden daarvan worden door de kerkenraad benoemd en de commissie is voor het door haar gevoerde financiële beheer verantwoording schuldig aan kerkenraad en gemeente.

Als de kerkenraad voor een deel van het werk een commissie heeft ingesteld kan deze commissie, als dat voor de vervulling van haar opdracht nodig is, zelfstandig gelden beheren en besteden. De commissie kan dat alleen binnen de grenzen van haar opdracht en in overeenstemming met het door de kerkenraad voor dat terrein vastgestelde beleid. Indien zij in het kader van haar activiteiten over een afzonderlijke bankrekening beschikt, beheert zij die te allen tijde onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Minimaal eenmaal per jaar legt een commissie aan de kerkenraad verantwoording af van het gevoerde beleid en beheer.

De financiële middelen die zijn verkregen voor *diaconale doeleinden* worden uitsluitend bestemd voor de bekostiging van de diaconale kerkelijke taken, zoals het verschaffen van hulp aan leden en niet-leden bij financiële moeilijkheden in hun privé- of gezinsleven (levensonderhoud) door middel van diaconale bijstand en het onder omstandigheden bijdragen in maatschappelijke en sociale noden binnen en buiten de kerk. De diakenen beheren de daartoe door de gemeente bijeengebrachte gelden en beslissen over de aanwending van deze middelen. Bij de besteding van deze middelen wordt discretie betracht teneinde de persoonlijke levenssfeer van de geholpenen te beschermen.

Bovenlokaal niveau

De gelden die nodig zijn voor het werk op regionaal en landelijk niveau brengen de Nederlandse Gereformeerde Kerken bijeen door middel van een jaarlijkse bijdrage per lid. Deze bijdrage wordt op regionaal en landelijk niveau vastgesteld en in rekening gebracht over het totale aantal gedoopte leden en belijdende leden. De hoogte van de bijdrage wordt afgestemd op de activiteiten die op regionaal en landelijk niveau worden verricht en de verplichtingen die de kerken gezamenlijk zijn aangegaan.

Regionaal

Een regionale vergadering kan besluiten om financiële verplichtingen aan te gaan. Aan de hand van meerjarenbegrotingen, jaarbegrotingen en jaarrekeningen wordt de financiële situatie op regionaal niveau gemonitord. De regionale vergadering stelt daartoe een penningmeester aan, die is belast met beheer en besteding van de gelden en daarover aan de regionale vergadering verantwoording aflegt.

Landelijk

Elke landelijke commissie voegt bij haar rapport aan de synode een begroting van de onkosten die ze in de volgende drie jaren denkt te maken. Elke kerkelijke instelling die geheel of gedeeltelijk door de gezamenlijke kerken wordt gefinancierd, meldt tijdig voor de opening van een synode aan haar welke bijdrage zij in de volgende drie jaren van de kerken verwacht en overlegt de begroting waarop deze is gebaseerd. De Commissie Financiën en Beleid (CFB) voorziet de begrotingen van haar advies. De synode stelt de begrotingen vast.

Het beheer over de financiële middelen van het landelijk kerkverband is opgedragen aan de CFB. De CFB int de benodigde gelden van de kerken en ziet toe op de besteding ervan, in lijn met de door de synode vastgestelde begrotingen. De CFB laat de financiële administratie van het landelijk kerkverband en alle landelijke commissies verzorgen door een daarvoor bekwame persoon of instantie, en houdt toezicht op de uitvoering van deze centrale administratie.

Kerkelijke instelling

Een kerkelijke instelling kan doorgaans zelf financiële middelen verwerven. In de regeling bij oprichting legt de synode vast waaruit die middelen kunnen bestaan.

11. Toezicht op verkrijging, beheer en besteding van middelen

De lokale kerken

Na afloop van het kalenderjaar controleert/controleren een of meer kascontrolecommissie(s) de boekhoudingen van de kerk, de eventuele door de kerkenraad ingestelde commissies en de diaconie. De kascontrolecommissie(s) brengt/brengen van hun bevindingen schriftelijk verslag uit aan de kerkenraad. De samenstelling van een kascontrolecommissie wisselt regelmatig.

De penningmeester legt aan de hand van de jaarrekening vóór 1 juli aan de kerkenraad verantwoording af over de verkrijging, het beheer en de besteding van de niet-diaconale gelden over het voorgaande kalenderjaar, en over de stand van de kerkelijke financiën per 31 december van het voorgaande kalenderjaar. De kerkenraad stelt de gemeente in de gelegenheid kennis te nemen van de jaarrekening en legt aan de gemeente verantwoording af van verkrijging, beheer en besteding van financiële middelen en de stand van de kerkelijke financiën.

De penningmeester van de diaconie legt van verkrijging, beheer en besteding van de diaconale middelen verantwoording af aan de kerkenraad, met inachtneming van de grenzen van de privacy (zie 10). Met betrekking tot de diaconale middelen legt de kerkenraad aan de gemeente verantwoording af door middel van een beknopt financieel verslag van de diaconie.

Regionaal niveau

Een door een regionale vergadering aangestelde penningmeester is over het beheer van hem toevertrouwde middelen verantwoording schuldig aan de regionale vergadering. De regionale vergadering stelt een kascontrolecommissie in die het beheer en de besteding controleert en daarover aan de regionale vergadering rapporteert.

Landelijk niveau

De CFB geeft ten minste eens per jaar elke commissie een overzicht van de door haar gemaakte kosten. De CFB doet aan de synode jaarlijks verslag van inkomsten, uitgaven en aanwezige reserves

door overlegging van een jaarrekening, opgesteld door de centrale administratie. De CFB doet eens per drie jaar verslag van de financiën van het landelijke kerkverband en legt hierbij de relatie met de door de synode vastgestelde begrotingen.

De CFB laat elk jaar de jaarrekening controleren door een accountant. Als regel is dat niet langer dan vijf jaar achtereenvolgende dezelfde accountant.

Een kerkelijke instelling dient haar begrotingen in bij de synode en legt van beheer en besteding van de haar toevertrouwde middelen verantwoording af aan de synode. Een kerkelijke instelling zorgt voor een adequate controle van haar financiën; hierop houdt de CFB toezicht.

12. Vermogensbeheer

De kerken houden (zowel ten behoeve van diaconale als niet-diaconale doeleinden) niet meer vermogen aan dan redelijkerwijs nodig is voor de continuïteit van de activiteiten ten behoeve van de doelstelling. Wel zal de kerk, indien een erflater of schenker heeft bepaald dat een geschonken of nagelaten bedrag in stand moet blijven, die bepaling moeten respecteren. De bijeengebrachte gelden worden hoe dan ook besteed aan de beschreven doelstelling en de voor het bereiken daarvan ontplooiende activiteiten.

13. Beloning en vergoedingen

Onkosten die de leden van de kerkenraad en andere vrijwilligers maken in het kader van hun ambt of functie in de kerk, worden vergoed op declaratiebasis. Vacatiegelden worden niet betaald. De predikant ontvangt voor zijn ambtelijke werkzaamheden een traktement; de in het kader van zijn ambt gemaakte werkelijke onkosten worden vergoed. Werkers in de kerk met wie de kerk een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht heeft gesloten (werknemers) ontvangen een salaris voor hun niet-bestuurlijke activiteiten; werkelijk gemaakte onkosten worden vergoed.

14. Bestemming liquidatiesaldo

Het komt incidenteel voor dat een lokale Nederlandse Gereformeerde Kerk vanwege haar geringe ledental naar de mens gesproken niet meer levensvatbaar is. Dan kan voor verschillende scenario's worden gekozen, zoals fusie, opheffing, of opgaan in een of meer andere gemeenten in de kring van Nederlandse Gereformeerde Kerken. In het laatste geval kan worden afgesproken dat (een deel van) het saldo de leden volgt naar de ontvangende gemeente. In andere gevallen kan het batig saldo bijvoorbeeld worden geschonken aan een kerkplantingsproject binnen de Nederlandse Gereformeerde Kerken, een organisatie of activiteit van missionaire aard binnen de (invloedsfeer van) de Nederlandse Gereformeerde Kerken, een of meer instellingen met een (inter)kerkelijke of diaconale doelstelling of een doel dat (financieel) door Nederlandse Gereformeerde Kerken worden gedragen. Voorwaarde voor de overdracht van een (deel van het) batig saldo is in alle gevallen dat de verkrijgende instelling door de bevoegde inspecteur der belastingen is aangemerkt als instelling in de zin van artikel 6.33 sub b, van de Wet Inkomstenbelasting 2001 (een Algemeen Nut Beogende Instelling).